

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj, ob ponedeljkih ob 4 popoldne.

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 5 vinarjev zastarele številke po 10 vinarjev.

Na avstrijsko-italijanski fronti nobenih imenovanja vrednih dogodkov

Rusi poskušajo z ojačenji ustavititi naše prodiranje v srednji Galiciji. - Pri Sieniawo so se naši oddelki umaknili pred močnimi ruskimi silami čez San.

Z avstrijsko-italijanskega bojišča.

DUNAJ, 28. (Kor.) Uradno se objavlja: 28. maja.

Na Tirolskem so italijanski oddelki na več točkah prekorčili mejo. Imeli so opraviti dosežaj le s par orožniki in opazovalnimi stražami.

Tudi na koroškem in primorskem obmejnem ozemlju se dosedaj niso razvili nobeni imenovanja vredni dogodki.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Izpuščen avstrijski konzul v Italiji.

LUGANO, 27. (Kor.) Avstrijsko-ogrski konzul, ki so bili ustavljeni v Piacenzi, so bili na ukaz vlade zopet izpuščen in so odpotovali v Švico.

Protiaustrijski izgredi v Milanu.

LUGANO, 28. (Kor.) V Milanu je uničila množica vse nemške napisne table, udrla v trgovine, jih oplenila in uničila vse, kar ji je prišlo pod roke.

Italijanska zastava na avstrijskem poslanstvu v Rimu.

RIM, 27. (Kor.) Od včeraj vihra na avstrijski poslanski palači, že stoletja Avstriji pripadajoči palači Venezia, italijanska zastava.

Peppino Garibaldi pri alpski brigadi.

RIM, 27. (Kor.) Polkovnik Peppino Garibaldi tvori s spremstvom takozvano alpsko brigado.

Zaplenjeni avstrijski parniki.

RIM, 27. (Kor.) Ogrski parnik »Luzon«, ki se je nahajal od avgusta v Livornu, avstrijski parnik »Ampelea« in ogrski parnik »Zwir«, ki sta se nahajala v Sirakuzi, so bili zaplenjeni, posadke pa aretirane.

Dostojanstvena protestna manifestacija.

BUDIMPEŠTA, 27. (Kor.) Kakor poroča »Pester Lloyd« je poslal tajni svetnik grof Josip Zichy, pred 40 leti podeljeni mu veliki križec italijanskega kronskega reda kralju Viktorju Emanuelu nazaj s pismom, v katerem pravi, da je nosil red skoro pol stoletja.

PODLISTEK GREŠNICE.

Roman. — Francoski spisal Xavier de Montépin

Ko je rekla to, je s tresočo roko raztrgala obleko, ki je pokrivala sinove prsi. Kri se je vtila ponovno in med strjenimi kosi krvi se je pokazala velika režeča rana.

takimi okolščinami ne more več nositi reda in ga stavlja zato kralju na razpolago.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

DUNAJ, 28. (Kor.) Uradno se objavlja: 28. maja.

S severa privedena ruska ojačenja so poskušala včeraj na več krajih fronte vzhodno Sana s srditimi protinapadi ustavititi nadaljno prodiranje zavezniških čet.

Napadi sovražnika, ki so se ponavljali tudi ponoči, so se izjalovili. Zvezne čete so na obeh straneh Wisznije zamogle pridobiti na prostoru.

Pri Sieniawo so se morali stabejši naši oddelki umakniti pred močnimi ruskimi silami na zapadni breg Sana, pri čemer so ostali posamezni topovi na vzhodnem bregu reke.

Pri Drohobyczu in Stryju se boji uspešno nadaljujejo. Kljub skrajno žilavemu odporu Rusov, so bile osvojene nove ruske postojanke.

Ob Putu in na Rusko-Poljskem nobenih posebnih dogodkov. V splošnem vlada mir. Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Hofer, fml.

Z nemško-ruskega bojišča.

BERLIN, 28. (Kor.) Veliki glavni stan, 28. maja:

Vzhodno bojišče. Ob Dubisi so pričele naše čete vnovič z ofenzivo. Na obeh straneh Rosienja in Eiragote je imel napad dober uspeh. Ujetih je bilo 3120 Rusov.

Vrhovno armadno vodstvo.

Z zapadnega bojišča.

BERLIN, 28. (Kor.) Veliki glavni stan, 28. maja:

Zapadno bojišče. Jugovzhodno Loretskega grebena so izvršili Francozi včeraj nove delne napade, ki so bili odbiti. Pri Ablainu je boj še v teku.

Tud v Svečeniškem gozdu je sovražnik včeraj zvečer po daljši artiljerijski pripravi izvršil napad. Prišlo je do srditih bajonetnih bojev, ki so se končali s težkim porazom za Francoze.

V Vogezih se je sovražniku posrečilo, se polastiti majhnega kosa jarka jugozapadno Metzerala.

Francoski napad na Reichsackerkopf je bil odbit z lahkoto.

Včeraj je bilo izvršenih 18 letalskih napadov na odprto mesto Ludwigshafen. Pri tem je bilo ranjenih več civilnih oseb, materialna škoda pa je le neznatna.

Oklopno vodilno letalo je bilo vzhodno Neustadta prisiljeno, da je pristalo. Pri tem je bil ujet en major, poveljnik letalskega brodogovja v Nancy.

Naši letalci so včeraj tekom boja pri Spinalu pobilili eno francosko letalo in zažgali vojašnico v Gerardmerju.

Vrhovno armadno vodstvo.

Tekom kratkega razgovora se je zopet osvestila baronica in z zavestjo se ji je povrnila tudi vsa hladnokrvnost in pričujočnost duha.

Srce je še bilo, četudi tako zelo slabotno, da so se komaj mogli čutiti udarci. Tako pa je vendar bilo gotovo, da je Karel še živel, in ta gotovost je bila neizrečeno sladka tolažba za skrbipolno baronično srce.

Ukazala je potem, naj kolikor mogoče hitro namestijo v predsobi posteljo, da se tako izognejo morda za ranjenca nevarnemu prenosu v kako drugo sobo.

Ko se je baronica pomirila nekoliko, je mogla govoriti z obema kmetoma, ki sta ranjenca prinesla v grad.

Oba moža sta bila drvarja in sta jej pripovedovala, da sta popoldne okoli treh, ko sta v gozdu sekala drevje, videla mladega gospoda, ki je v neveliki razdalji šel mimo njiju. Zdelo se je jima, da je zelo zamisljen, kajti ko sta psa prepredila jato je-

Blokada angleškega vodovja.

Torpedirani parniki. LONDON, 28. (Kor.) Ameriški parnik »Nebraska« je bil 40 milj od Fastneta torpediran. Posadka je bila rešena.

Parnik »Norwenna« je bil torpediran jugozapadno Stannsheada. Od posadke je bil en mož ubit, trije ranjeni, ostali rešeni.

Danski parnik »Betty« je bil v Severnem morju torpediran. Posadka je bila odvedena v Shields.

Križarstvo angleške pomožne križarke »Princes Irene«.

LONDON, 27. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Pomožna križarka »Princes Irene« (6000 ton), je vsled nesrečnega slučajja pri Shernessu zletela v zrak. Le en mož je bil rešen.

Žrtev mine. STOCKHOLM, 28. (Kor.) Danski parnik »Ely« je pri Boederarmu zadel na mino in se potopil. Posadka je bila rešena.

Turško bojišče. Boj za Dardanele.

CARIGRAD, 28. (Kor.) Iz glavnega stan-a se javlja:

Včeraj zjutraj je bila neka angleška oklopnica, tipa »Majestic«, potopljena od nekega nemškega podmorskega čolna.

LONDON, 28. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Uradno se potrjuje, da je bila angleška oklopnica »Majestic« torpedirana in potopljena. Skoro vsa posadka je bila rešena.

Novi črnovojniški nabori razven v obmejnih okrajih.

Vsled vršitve novih naborov v letih 1878 do vstevši 1890, potem v letih 1892, 1893 in 1894 rojenih, se je pritegnitev novih črnovojniških kategorij, namreč 18 letnih in 43—50 letnih, izvzemši obmejne okraje, kjer se je morala izvršiti pritegnitev vsled zunanega položaja predčasno, zamogla odgoditi na poznejši čas, kakor se je prvotno nameravalo.

Reminiscence iz dobe prepornjavanja Istre.

(Ob smrti Matka Mandiča).

Dne 11. januarja 1908 smo slavili 25-letnico, odkar je profesor Mandič prišel v Trst, da prevzame uredništvo »Naše Sloge« in s tem velik del politične borbe in našega kulturnega napredovanja v Istri.

25 let v življenju naroda navadno ne pomenja mnogo. To je premal odlomek zgodovine, da bi mogli mi, ki preživljamo to dobo in spremljamo dogodke, mogli točno določiti mejnika na mejah, ki spremljajo napredek v tem razdobju.

Ali v življenju naroda, ki se šele vzbujajo v prvi dobi narodnega razvika, je 25 let že mnogo.

rebič, ni niti obstal, da bi streljal nanje. Nekaj ur pozneje sta drvarja slišala v daljavi strel in ker ga je bilo slišati iz smeri, kamor je šel mladi baron, je rekel eden drvarjev svojemu tovarišu:

— Gospod baron je najbrž vendarle do bil veselje za lov.

Potem nista več govorila o njem, dokler se ni zmrznilo in sta se odpravila proti domu v vas. Ko sta zdelo prišla čez pol pota, se je jima zazdelo, kakor da čujeta na levi v gozdu žalostno tuljenje. Čim bližje sta prihajala, tem boljje sta razločila tuljenje.

Bila sta prepričana, da psa po svojem nagonu, ki je skoraj enak človeškemu razumu, iz kakega posebnega vzroka kliče-ta na pomoč, in zato sta krenila tjakaj, odkoder je prihajalo tuljenje.

Naenkrat je skočil pes iz grmovja in je prišel proti njima. Pes, v katerem sta takoj spoznala lovskega psa mladega barona de Saint Andréja ju je očividno hotel s svojim laskanjem in veseljem, ki ga je kazal, pripraviti do tega, da bi šla z njim.

Storila sta to tudi tem rajši, ker sta začela slutiti, da se je kaj pripetilo mlademu baronu. In nista se motila.

Kakor otroci, se tudi narodi hitreje razvijajo v svojih prvih letih. In ljudje, ki kot delavci sodelujejo pri teh prvih korakih naroda, potrebujejo za to potrjene vne-me, čvrste požrtvovalnosti in močne ljubezni.

Kaj je bila Istra 25 let pred nastopom profesorja Mandiča? Teško in globoko spanje, o katerem govori ilirski pesnik, je tiščalo naše ljudstvo v onih krajih še tedaj, ko sta že prebujeni Hrvatska in Slovenija začeli sodelovati v političnem življenju monarhije. Borba z organiziranim in po državi povspeševanim italijanskim elementom se je morala voditi za človeške pravice, za obstanek, za golo življenje. In oko nepozabnih pokojnikov, katerih imena dičijo knjigo naših prvih narodnih uspehov, bi bilo moglo — vzpri-čo ogromnega dela, ki se je zdelo nezmagljivo in okaljeno po žalostni sliki sedanjosti — z manje zaupanja gledati v nejasno bodočnost. Ali niso prenehali s trdom in našli so sotrudnika, ki je, nadalje-vaje zapričeto delo, izvedel ljudstvo iz dežele tmine v kraje luči.

Bil je to Matko Mandič, urednik »Naše Sloge«. Ko je Mandič — koncem leta 1882 — prevzel uredništvo, je bila »Naša Slo-ga« edini živi znak hrvatsko-slovenskega gibanja v Istri: zbirala je okolo sebe vse, kar je bilo probujeno in zavedno. Če pomislimo, da še danes nimamo zadostno narodnih delavcev, bomo umeli, kaj je pomenjalo v tistih časih: buditi v Istri narodno zavest! Ali vztrajnost in požrtvo-valnost ste premagali vse zapreke — in iz malih začetkov so se rodili tisti uspehi, ki smo jih dosegli v kljub vsem težavam in neugodnostim.

In med glavnimi boritelji za te uspehe je bil Matko Mandič: prva zasluga gre »Naši Slogi«. A, če hočemo to zaslugo lista in urednika prav presojeti in oceniti, ne smemo pozabiti, da je tedaj trebalo, ne zbirati in pridobivati čitateljev, ampak jih še le — ustvarjati!! Mandičevo delo je bilo tako ozko spojeno z napredkom našega naroda v Istri, da dogodki njegovega življenja pomenjajo obenem dogodke življenja narodovega. Bilanca Mandičevega delovanja v vsem tem času se pokriva z bilanco našega narodnega napredka v Istri. Poleg Laginje in Spinčiča je bil Matko Mandič eden najizrazitejših predstaviteljev tiste požrtvovalnosti in delavne generacije, ki je znala razumevati, da je sa-lus popoli suprema lex, da pred vsem in nad vsem stoji dolžnost do naroda.

Ta dolžnost ni obsegala samo ene strani ali enega kroga. Buditi narod — to je pred tremi desetletji pomenjalo in pome-nja še danes: pomagati narodu v vsaki njegovi težki priliki. Ni zadoščalo, da si poučeval narod o politični zavednosti, ni bilo dovolj, da si ga organiziral za boj z narodnim nasprotnikom — ne: ljudstvu je trebalo pomagati na materialni orga-nizaciji, iti mu na roko v vsaki stiski. Pre-ganjan in izrabljan ni čakal narod samo na probujenje, ampak je pričakoval tudi pomoči z besedo in dejanjem. Trebalo je paziti na vsako občino, na vsakega seljaka, trgovca in obrtnika, da ne postane plen tujega kapitala in tujega politične-ga vpliva. Trebalo je delovati vsako uro in vsak dan s tistim drobnim delom, s katerim si je znal češki narod notri, med naj-hujim navalom tujinstva ohraniti svoj narodni značaj — samega sebe.

Kakih dvesto korakov od ceste sta našla na majhni jasi truplo, ki je ležalo na tleh z obrazom, obrnjenim v zemljo, in je bilo vse v krvi.

Drvarja sta nato hitro napravila iz vej, maluh in suhega listja nosilnico ter mlade-ga barona, žrtev neprevidnosti ali umora, odnesla v vas.

To je bilo vse, kar sta vedela in mogla povedati.

Vest o tem žalostnem dogodku se je hitro raznesla po vsej okolici in kmalu je bilo grajsko dvorišče polno kmetov iz okolice, ki so prihiteli povpraševati, kako je mlademu baronu.

Vaški župan sam je prišel v grad, da bi uvedel začasno preiskavo.

— Ali mislite, da se je zgodila nesreča, ali pa morda slutite, da je bil zločin? — je vprašal baronico.

— O tem ne morem reči ničesar, — je odgovorila baronica. — Kako bi mogla misliti, da bi se bil dogodil zločin? ... Moj Karel ni imel nobenega sovražnika.

Položaj papeštva.

Z vstopom Italije v to veliko vojno je prišlo papeštvo v čuden položaj. Ko je ita-lijanska država zasedla Rim, uničivši s tem papežovo posvetno vlast, je izdala

- Da, gospod župan. — Kje je bila njegova puška? — Nekaj korakov od njega na tleh. — Kje je puška? — Prinesla sva jo s seboj. — Kje je? — Tu.

Župan je vzel puško, ki so mu jo prinesli in je preiskal obe cevi z nabijalnikom. Obe cevi ste bili nabiti.

Ko se je prepričal o tem, je stopil k sto-lu, kjer je ležala ranjenčeva obleka, in je preiskal zepe.

V telovnikovem žepu je našel uro mla-dega barona in v hlačnem žepu denarnico z nekaterimi petaki.

— Vaš sin je bil umorjen in sicer iz ma-ščenja, gospa baronica, — je rekel žu-pan baronici; — prepričan sem se o tem in mislim, da smem trditi to z vso gotovostjo.

Ravno ko je hotela odgovoriti baronica, se je začul konjski klopot. Jezdec, ki je prijezdil, je skočil s konja in takoj nato je stopil v sobo zdravnik, po katerega je šel Jean v Pontarlier. Pristo-pil je k postelji, na katerem je ležalo tru-plo mladega barona, in je snel obvezo, ki jo je napravila prej baronica, da bi usta-vila kri.

